

І.П. Мазур

*Асоціація стоматологів України,
Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика*

ПРОФЕСІЙНЕ ОБ'ЄДНАННЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ: ДО 65-Ї РІЧНИЦІ ЗАСНУВАННЯ

У статті розглянуто роль стоматологічних громадських організацій у становленні та розвитку стоматологічної галузі в Україні. Представлено історію, місію та візію професійного об'єднання — Асоціації стоматологів України. В історичному аспекті висвітлено утворення в Україні професійної організації стоматологів — Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР, подальшу його реорганізацію в Асоціацію стоматологів України, представлено діяльність об'єднання впродовж 65-річного періоду, віддзеркалено роль професійного об'єднання в розвитку Української наукової стоматологічної школи, взаємодію українських лікарів-стоматологів з профільною світовою спільнотою та лікарськими науковими товариствами.

Ключові слова: Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР, Асоціація стоматологів України, професійні об'єднання лікарів, історія стоматології.

Професійні лікарські об'єднання відіграють важливу роль у суспільстві і впливають на розвиток медицини взагалі та стоматології зокрема. Об'єднання лікарів у громадські організації за професійною ознакою забезпечує як захист професійних інтересів своїх членів, так і інтереси громадськості шляхом контролю товариства за професійною діяльністю у своїй сфері. Значну роль у формуванні стоматології як самостійної медичної професії відігравали одонтологічні товариства. Основні напрямки розвитку стоматологічної освіти і практичної діяльності одонтологів та зубних лікарів колективно обговорювалися на засіданнях одонтологічних товариств. Всесвітня федерація стоматологів, що об'єднує спеціалістів цього профілю із понад 100 країн світу, цьогогоріч святкує 120-річчя свого заснування. Історія одонтологічних товариств, професійних об'єднань стоматологів в Україні бере свій початок на межі XIX та XX ст.

ПЕРШІ КРОКИ ЩОДО ОБ'ЄДНАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНИ

Наприкінці XIX ст. стоматологічну освіту в Україні здобували в зуболікарських школах, що були засновані в Одесі, Києві, Харкові, Катеринославі (Дніпрі), Львові. З метою ефективної професійної взаємодії фахівців стоматологічного профілю, поглиблення їхніх знань організовувалися зуболікарські товариства в Одесі (1897), Києві (1899), Харкові (1902). На відміну від медичних товариств, які створювалися в містах, де функціонували потужні університети з медичними факультетами і викладали медицину видатні професори, одонтологічні това-

риства гуртувалися навколо приватних зуболікарських шкіл. Діяльність цих товариств була значним поштовхом до розвитку стоматологічної практики та освіти (Мазур І.П., 2017). Питання, де здобувати зуболікарську освіту, було болючим, оскільки фахівці розуміли важливість взаємозв'язку одонтології із загальною медициною, але вступ до університетів у Російській імперії для здобуття медичних знань був заборонений для переважної більшості зубних лікарів. Одним із головних напрямків діяльності лікарських товариств була організація наукових конференцій, з'їздів, де на вищому рівні обговорювалися питання наукових та практичних проблем медицини. За участю одонтологічних товариств було організовано видання наукових збірників, журналів (Українська наукова стоматологічна школа, 2020).

На початку XX ст. Одеське, Київське та Харківське одонтологічні товариства входять до складу Всеросійського зуболікарського союзу. Беруть активну участь у Всеросійських з'їздах одонтологів. Перші кроки з об'єднання стоматологічної спільноти України було зроблено на Всеукраїнському делегатському з'їзді зубних лікарів, що відбувся в Києві в липні 1918 р. Делегатами з'їзду було прийнято рішення про заснування Всеукраїнського Союзу зубних лікарів. Відповідно до Статуту Всеукраїнський союз зубних лікарів об'єднував усі зуболікарські організації, товариства та організовані групи зубних лікарів. На з'їзді обговорено питання громадського зуболікування та реформування зуболікарської освіти, а також професійного захисту зубних лікарів, для чого створено Бюро праці. До складу тимчасового правління Всеукраїнського союзу зубних

лікарів було обрано Л.А. Білейкіна (голова), І.Ж. Адлер (секретар), Шапіро, Кословського, Боскис, Покрас, Тарасова (від Києва), Верлоцького (від Одеси), Ю.М. Гофунг (від Харкова) та Л.З. Хайцман (від Катеринослава, тепер Дніпро). Таке об'єднання стоматологічної спільноти проіснувало не довго, лише 10 міс (*Білейкін Л.А., 1928*). На початку 1919 р. правління Всеукраїнського союзу зубних лікарів звернулося до виконавчого бюро Всеукраїнської Центральної ради профспілок щодо включення до профспілкової організації та отримало відмову в реєстрації. У рішенні Всеукраїнської центральної ради профспілок було зазначено, що зі Статуту «не видно, що Союз стоїть на класовій пролетарській позиції і має кінцевою метою боротьбу за перемогу соціалізму» (*Білейкін Л.А., 1928*).

Обговорювали питання об'єднання і на Першій Всеукраїнській одонтологічній конференції, що відбулася 18–22 листопада 1925 р. у Харкові. До Другої світової війни скликалися всеукраїнські з'їзди одонтологів Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР) у 1932 та 1936 р. З'їзди проходили за активної підтримки Народного комісаріату охорони здоров'я УСРР, але бракувало єдиного організуючого центру. У післявоєнні роки всеукраїнські заходи стоматологів тривалий час не проводилися у зв'язку з відсутністю єдиного координуючого центру — професійного об'єднання стоматологів.

НАУКОВІ ЛІКАРСЬКІ ТОВАРИСТВА В РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

У складні післявоєнні роки відбудови інфраструктури лікувально-профілактичних закладів певну роль у розвитку медичної галузі відігравали наукові товариства лікарів. Об'єднання лікарів у товариства було підґрунтям для деякої співпраці з державними органами охорони здоров'я з метою координації зусиль для подальшої розбудови галузі, а саме: розвитку медичної науки, сприяння підвищенню професіоналізму лікарів, їх соціальному захисту. Гуртування лікарської спільноти в УСРР відбувалося на засіданнях та конференціях республіканських наукових товариств терапевтів, хірургів, акушерів-гінекологів, ортопедів-травматологів. Взаємодію між державними органами влади та лікарськими товариствами забезпечувала Учена рада Міністерства охорони здоров'я УСРР, що виконувала організаційно-методичну та координаційну роботу серед усіх наукових лікарських товариств УСРР.

У Києві, Харкові, Одесі, Львові активну роботу провадили стоматологічні товариства, які мали тривалу історію. Важливу роль у їх діяльності відігравали стоматологічні факультети, видатні постаті — вчені та організатори охорони здоров'я, що гуртували лікарів, науковців, викладачів, молодь навколо спеціальності. За даними архівних матеріалів і публікацій, науковці та лікарі-стоматологи актив-

но співпрацювали між собою в обласних осередках, з товариствами лікарів (у Харкові стоматологічна секція працювала у складі наукового медичного товариства). Разом з тим у деяких областях України, за відсутності наукових центрів (стоматологічних факультетів) або професійних об'єднань, лікарі були недостатньо залучені до науково-практичних конференцій, професійно-експертних обговорень досягнень стоматологічної галузі.

ЗАСНУВАННЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА СТОМАТОЛОГІВ УРСР

Необхідність об'єднання зусиль та гуртування стоматологічної спільноти УРСР постала перед учасниками II Республіканської конференції стоматологів УРСР, на якій зібралися стоматологи з різних куточків України. Конференцію було проведено 1–3 жовтня 1956 р. в Києві, і в її рамках обговорювали як наукові, так і організаційні питання стоматології (*Тезиси II-й Республіканської конференції стоматологів УРСР, 1956*). Одним з важливих питань, що було винесено на порядок денний конференції — об'єднання лікарів-стоматологів УРСР у єдину професійну організацію.

На II Республіканській конференції стоматологів УРСР було обрано правління товариства, метою якого стала підготовка статуту, налагодження тісної співпраці з лікарями-стоматологами в усіх областях УРСР. Головою правління Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР було обрано професора Ісака Йосиповича Новика, заступниками голови — професорів М.М. Великанову та Н.В. Фетісова, доцента М.Ф. Доценко. Науковим секретарем став доцент Г.І. Семенченко, а скарбничим — кандидат медичних наук М.Ф. Данилевський. Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР було зареєстровано в Ученій раді Міністерства охорони здоров'я УРСР та мало свою печатку і штамп (*Краткий отчет о деятельности Республіканского научного медицинско-*

Рис. 1. Засновник Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР — професор І.Й. Новик

го общества стоматологов УССР за период с октября 1956 года по 20.XI.57 г.).

Тож 1 жовтня 1956 р. стоматологічна спільнота України об'єдналася в єдину професійну організацію — Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР. Фундаментом єдності та цілісності товариства було дотримання основних принципів рівності, взаємоповаги і взаємопідтримки усіх членів професійного об'єднання, колективного прийняття важливих для стоматологічної галузі рішень. Побудова товариства відбувалася від первинної ланки — організації та заснування обласного осередку стоматологів чи секції до утворення єдиного професійного об'єднання в УРСР, яке взаємодіяло як зі своїми членами, так і з органами влади та іншими лікарськими організаціями. Основними завданнями товариства були захист професійних інтересів своїх членів, участь у виробленні спільних рішень з органами державної влади і управління під час формування державної політики в галузі медицини та стоматології.

Головним завданням Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР була консолідація усіх лікарів-стоматологів у єдину організацію. До створення обласних стоматологічних товариств було залучено головних стоматологів, активних лікарів. Члени правління Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР допомагали в організації і налагодженні тісної співпраці з новими осередками товариства.

Протягом 1957 р. обласні стоматологічні товариства організовано в Сталіно (Донецьку), Житомирі, Ворошиловграді (Луганську), Ужгороді, Херсоні, Запоріжжі, Чернівцях, Чернігові та Тернополі. У містах Суми, Полтава та Кіровоград (Кропивницький) організовано секції єдиного медичного товариства. До кінця 1957 р. Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР представляли лікарі з 17 областей України: 14 обласних осередків та у трьох областях було організовано секції єдиного медичного товариства (*Отчет о деятельности Республіканского научного общества стоматологов УССР за 1957 год*).

Створення Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР позитивно вплинуло на подальший розвиток стоматологічної галузі. Для налагодження взаємозв'язку та плідної співпраці організовано обласні конференції в Одесі, Полтаві, Сталіно (Донецьку), Ворошиловграді (Луганську), Кіровограді (Кропивницькому), Житомирі. З метою об'єднання стоматологів Західної України 7–9 грудня 1957 р. проведено міжобласну конференцію у Львові. Для об'єднання промислових областей на Сході України проведено міжобласну конференцію в Сталіно (Донецьку). На кінець 1957 р. згідно зі звітами обласних стоматологічних організацій Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР налічувало 1021 фахівця — члена стоматологічного об'єднання.

Протягом 1958 р. створено обласні організації в Вінниці, Сімферополі, Черкасах, Дрогобичі. До Київського міського товариства долучилися лікарі-стоматологи Київської обл. та відбулася реорганізація в обласне об'єднання. Члени правління Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР докладали зусилля з організації обласних стоматологічних товариств у Волинській, Рівненській, Миколаївській, Хмельницькій та Станіславській (Івано-Франківській) областях. Лікарі-стоматологи цих областей входили до складу Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР. Для поліпшення роботи та координації зусиль в організації науково-практичних конференцій, обговорення нагальних питань розвитку стоматології в області пропонувалося створювати обласні товариства стоматологів (*Отчет о деятельности Республіканского научного общества стоматологов УССР за 1958 год*).

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО ТОВАРИСТВА СТОМАТОЛОГІВ У РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

З метою підвищення ролі лікарських об'єднань в Україні, залучення їхніх членів до розбудови системи охорони здоров'я, Міністерством охорони здоров'я УРСР делегувалися певні повноваження науковим лікарським товариствам. Колегією Міністерства охорони здоров'я УРСР 11 грудня 1957 р. було опубліковано рішення № 25 «Про стан роботи науково-медичних товариств і заходи по їх удосконаленню», згідно з яким розширювалися повноваження наукових лікарських товариств. На засіданні правління Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР обговорили нові повноваження, а саме: рецензування книг, навчальних посібників, монографій, що виходили друком у медичних видавництвах СРСР та УРСР. Товариством проведено рецензування збірника праць Київського і Харківського стоматологічних інститутів — тому 3-го книги «Проблеми стоматології», що вийшов друком у 1957 р. До повноважень Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР входило проведення контролю діяльності стоматологічних поліклінік, якості надання стоматологічної допомоги із заслуховуванням та громадським обговоренням звітів. Налагоджувалася робота з надання консультативної допомоги в районних та міських поліклініках науково-педагогічними працівниками з подальшим обговоренням на науково-практичних зібраннях. Популяризація науково-медичних знань серед населення України була також у пріоритеті роботи товариств. Стоматологічна спільнота тісно взаємодіяла з іншими науковими лікарськими товариствами — отоларингологів, хірургів, терапевтів, неврологів, організувалися спільні конференції (*Отчет о деятельности Республіканского научного общества стоматологов УССР за 1958 год*).

На засіданнях правління Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР обговорюва-

лися питання координації та проведення обласних конференцій та підготовки до III з'їзду стоматологів УРСР. Серед організаційних питань товариства було опрацювання основних тем для розгляду на обласних науково-практичних конференціях, актуальних для практичної діяльності лікарів-стоматологів. До їхньої уваги пропонувалися питання лікування карієсу, санації порожнини рота у дітей, профілактики та лікування хвороб пародонту, нові технології в протезуванні. Протягом двох років практично в кожній області товариством організовано і проведено обласні конференції із залученням до обговорення актуальних питань стоматології широкого кола фахівців. Така організаційна робота правління та товариства максимально згуртувала лікарів-стоматологів та дала поштовх до подальшого розвитку галузі.

Спираючись на колективну думку стоматологічної спільноти, Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР звернулося до Міністерства охорони здоров'я УРСР, ученої ради з пропозиціями щодо підготовки та скликання III Всеукраїнського з'їзду стоматологів. Правління товариства взяло на себе зобов'язання опрацювати основні питання для розгляду делегатами з'їзду та провести організаційну роботу серед лікарів-стоматологів України. Другою пропозицією стоматологічної спільноти було створення Українського стоматологічного журналу, оскільки в журналі «Стоматология», що виходив друком у Москві, було представлено лише 8% статей українських вчених.

Тож створення Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР сприяло гуртуванню стоматологічної спільноти, організації професійних об'єднань на місцях та поживленню громадської роботи в усіх областях України, консолідації зусиль у вирішенні спільних питань, таких як скликання чергового Всеукраїнського з'їзду стоматологів, заснування фахового видання.

Видатні постаті очолювали стоматологічну спільноту України. Першим головою Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР був професор І.Й. Новик. З 1962 р. товариство очолював професор Ю.Й. Бернадський, а з 1970 р. його головою був професор М.Ф. Данилевський. За координації Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР організовано п'ять Всеукраїнських з'їздів стоматологів — в Одесі (1962), Дніпропетровську (1970), Одесі (1978), Полтаві (1984), Львові (1989), численні обласні та республіканські науково-практичні конференції (*Шлях довжиною у сто років (1920–2020): Стоматологічний факультет Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, 2020*).

На своїх форумах науковці разом з лікарями практичної охорони здоров'я обговорювали питання організації та надання стоматологічної допомоги, розширення мережі лікувально-профілактичних стоматологічних закладів, охоплен-

Рис. 2. Засідання Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР, стоматологічний корпус Київського медичного інституту (тепер — Національного медичного університету) імені О.О. Богомольця

ня населення України щорічними професійними оглядами (диспансеризація) для зниження стоматологічної захворюваності. Активні дискусії викликали питання запровадження нових та ефективних профілактичних заходів основних стоматологічних захворювань — карієсу, хвороб пародонту і слизової оболонки порожнини рота. Обговорювалися питання освіти та підготовки стоматологічних кадрів.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА СТОМАТОЛОГІВ УРСР В АСОЦІАЦІЮ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ

Значні зміни у професійній організації вітчизняних стоматологів відбулися після проголошення Незалежності України. Республіканське наукове товариство стоматологів УРСР прийняло рішення про реорганізацію його в Асоціацію стоматологів України (АСУ). Цей крок зумовлений необхідністю інтеграції в світове співтовариство стоматологів на засадах його постійного члена. А це було можливим після створення та законодавчого затвердження об'єднання стоматологів у професійну асоціацію. 23 жовтня 1994 р. на конференції Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР в м. Одеса прийнято рішення про реорганізацію його в АСУ. Тож правонаступницею Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР стала АСУ із затвердженим Статутом та реєстрацією в Міністерстві юстиції України. Асоціація об'єднала лікарів-стоматологів з 27 обласних асоціацій, включаючи професорів і викладачів усіх профільних закладів вищої освіти України, фахових співробітників науково-дослідного Інституту стоматології (*Українська наукова стоматологічна школа*).

Визначною подією для розвитку стоматологічної спільноти було прийняття у 1998 р. АСУ до Всесвітньої федерації стоматологів (World Dental Federation, Fédération Dentaire

Internationale — FDI), Європейського регіонального відділу Всесвітньої федерації стоматологів (European Regional Organization of the World Dental Federation — ERO FDI). Вступ стоматологічної спільноти до світової федерації став поштовхом для подальшого розвитку, адже Українська наукова стоматологічна школа отримала офіційне міжнародне визнання світового співтовариства стоматологів. АСУ як член Всесвітньої федерації стоматологів представляє досягнення вітчизняної науки та практики світовому співтовариству: бере участь у вирішенні важливих питань щодо здоров'я порожнини рота, які розглядаються на засіданнях Генеральної асамблеї FDI, інформує світову спільноту про поширеність основних стоматологічних захворювань, особливості освіти та організації стоматологічної допомоги, освітньо-інформаційні заходи для стоматологів (*Українська наукова стоматологічна школа*).

Основною метою діяльності АСУ є задоволення та захист законних соціальних, економічних, творчих, вікових та інших спільних інтересів своїх членів; сприяння професійній і науковій діяльності спеціалістів стоматологічного профілю, спрямованої на поліпшення рівня вітчизняної стоматологічної науки та практики.

Безперервний професійний розвиток лікарів-стоматологів здійснюється науково-викладацьким колективом фахівців, науково-педагогічними працівниками стоматологічних факультетів закладів вищої освіти України, котрих об'єднує ГО «АСУ». Знаменним є проведення вже п'яти (2012, 2013, 2015, 2017, 2019 р.) національних українських стоматологічних конгресів з міжнародною участю.

Міжнародна співпраця членів АСУ з професійними організаціями країн Центральної та Східної Європи здійснюється через активну участь, у тому числі з доповідями, у щорічних конгресах Всесвітньої федерації стоматологів, наукових заходах Білорусі, Казахстану, Польщі, Грузії, Азербайджану, Молдови, Туреччини та інших країн.

Рис. 4. Стоматологічна спільнота під егідою Асоціації стоматологів України бере участь у засіданні круглого столу Верховної Ради України, 2018 р.

Координація професійної діяльності з Міністерством охорони здоров'я (МОЗ) України. ГО «АСУ» співпрацює з МОЗ України для координації та регулювання професійної діяльності лікарів-стоматологів у нашій державі та є членом Координаційної ради з питань стоматології МОЗ України.

Координація професійної діяльності з Верховною Радою України. Проблеми надання стоматологічної допомоги на первинній ланці, забезпечення державного гарантованого рівня надання стоматологічної допомоги пільговим категоріям населення та організація стоматологічної допомоги сільському населенню обговорюються під час круглих столів у Верховній Раді України з народними депутатами, представниками МОЗ України (13 квітня 2018 р., 12 грудня 2018 р.), з Національною службою здоров'я України.

Наукова діяльність. ГО «АСУ», окрім лікарів-стоматологів, об'єднує професорів, докторів та кандидатів медичних наук, молодих науковців Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика (м. Київ), державної установи «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» (м. Одеса), Національного медичного уні-

Рис. 3. Стоматологічна спільнота на 5-му Національному українському стоматологічному конгресі, організованому Асоціацією стоматологів України, 2019 р.

верситету імені О.О. Богомольця (м. Київ), а також 14 стоматологічних факультетів вищих навчальних медичних закладів України. Під егідою Асоціації стоматологів України видається щорічний довідник «Стоматологічна допомога в Україні», у якому провадиться аналіз діяльності стоматологічної служби та допомоги в Україні. У 2017 р. видано монографію «Стоматологія України: історичні нариси» до сторіччя формування Української наукової стоматологічної школи. Видання присвячено історії розвитку стоматології в Україні, в ньому висвітлено роль профільних наукових товариств у розвитку стоматології, основні віхи формування національної наукової стоматологічної школи, створення мережі лікувально-профілактичних закладів, що надають стоматологічну допомогу, у різних регіонах України. У 2018 р. видано аналітичний довідник «Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008–2018 роки», аналітичний довідник з аналізом роботи АСУ та стоматологічної допомоги «Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2018 рік». До сторіччя Української наукової стоматологічної школи Асоціацією стоматологів України видано науково-популярне видання «Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси».

Міжпрофесійна взаємодія стоматологів з лікарями загальної практики. АСУ співпрацює з Національною академією медичних наук України, провідними науково-дослідними інститутами, закладами вищої освіти, з лікарськими товариствами з метою проведення науково-практичних досліджень з вивчення взаємозв'язку між здоров'ям порожнини рота та загальною соматичною патологією. АСУ співпрацює з Всеукраїнським Лікарським Товариством, Національною лікарською радою України (протягом 2018–2019 рр. президент АСУ очолювала Національну лікарську раду України) з питань запровадження лікарського самоврядування в Україні. У квітні 2018 р. за активної участі АСУ подано про-

ект Закону України «Про лікарське самоврядування» № 8250. Члени АСУ входять до Координаційної ради Української медичної експертної спільноти.

Сприяння професійному розвитку молодих вчених-стоматологів. До складу ГО «АСУ» входить Рада молодих вчених, метою якої є сприяння професійному і науковому розвитку талановитої молоді, підтримка їх навчання, у тому числі і за межами України. АСУ в рамках проведення національних українських стоматологічних конгресів, з'їздів проводить симпозиуми молодих вчених-стоматологів, під час яких висвітлюються основні наукові та практичні здобутки молодих стоматологів.

Видавнича діяльність. ГО «АСУ» проводить координацію та видання науково-практичних фахових журналів «Сучасна стоматологія», «Вісник стоматології», міжнародного науково-практичного журналу «Стоматологія. Естетика. Інновації», «Дентаклуб», «Oral and General Health».

«Орден Святої Аполлонії». Почесна відзнака за досягнення в розвитку стоматології, професіоналізм та милосердя започаткована АСУ 21 березня 2018 р. з метою відзначення молодих вчених, лікарів, організаторів охорони здоров'я, громадських діячів, колективів співробітників за багатолітню плідну працю, активну роботу в реформуванні практичної охорони здоров'я, системи освіти і розвитку науки з нагоди сторіччя формування Української наукової стоматологічної школи.

ВИСНОВОК

Упродовж 65 років професійне об'єднання українських стоматологів — нині — АСУ, гуртує науковців, викладачів, організаторів охорони здоров'я, практикуючих лікарів, молодь, організовує науково-практичні освітні заходи, співпрацює з міжнародними фаховою спільнотою, лікарськими товариствами, державними органами влади. АСУ послідовно відстоює інтереси лікарів-стоматологів та сприяє поступальному розвитку освіти, науки, професійної

Рис. 5. Науково-популярне видання до сторіччя Української наукової стоматологічної школи

майстерності, зберігаючи наукову й історичну спадщину, примножуючи накопичений досвід, та впевнено розбудовує стоматологію майбутнього!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Билейкин Л.А. Социальное зубоветеринарное в Киеве до и после Октябрьской революции. //Одontology. 1928. — №1. — с. 61 — 64.

2. Краткий отчёт о деятельности Республиканского научного медицинского общества стоматологов УССР за период с октября 1956 года по 20.XI.57 г. ЦДАВО України (Центр. Держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 342. Оп. 22/а, Спр. 421/11 «Отчёты о деятельности научных медицинских обществ за 1956 год». Арк. 41 — 45. Оригінал. Рукопис.

3. Мазур І.П. Лікарські товариства у формуванні Української наукової стоматологічної школи: історіографічні нариси. //Медицина газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2017. — №18 (415) вересень. — с.72 — 73. <https://health-ua.com/article/31265-lkarsk-tovarisstva-u-formuvann-ukranksko-naukovo-stomatologchno-shkoli-storog>

4. Отчёт о деятельности Республиканского научного общества стоматологов УССР за 1957 год. ЦДАВО України (Центр. Держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 342. Оп. 16, Спр. 421/16 «Отчёты научных медицинских обществ о их деятельности за 1957 год, сводный отчёт». Арк. 196 — 224. Оригінал. Машинопис.

5. Отчёт о деятельности Республиканского научного общества стоматологов УССР за 1958 год. ЦДАВО України (Центр. Держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 342. Оп. 22а, Спр. 421/16 «Отчёт Украинских республиканских научных медицинских обществ о их деятельности за 1958 год». Арк. 144 — 182. Оригінал. Машинопис.

6. Тезисы II-й Республиканской конференции стоматологов УССР, 1-3 октября 1956 года, г. Киев, Государственное медицинское издательство УССР. Киев, 1956 г.

7. Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси./За ред.: І.П. Мазур, О.В. Павленка, І.Л. Скрипник. — Кропивницький: Поліум, 2020. — 224 с.

8. Шлях довжиною у сто років (1920 — 2020): Стоматологічний факультет Національного медичного університету імені О.О. Богомольця /Уклад. Н. Біденко, Ю. Клітинський. — Дніпро: Середняк Т.К., 2020. — 332 с.

PROFESSIONAL NON-GOVERNMENTAL DENTAL ORGANIZATION OF UKRAINE: TO THE 65TH ANNIVERSARY OF ITS FOUNDATION

I.P. Mazur

Ukrainian Dental Association,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine

Summary. The article considers the role of dental NGOs in the formation and development of the dental healthcare in Ukraine. The history, mission and vision of the professional association — the Ukrainian Dental Association are presented in article. In the historical aspect, the formation of a dental professional organization of Ukraine — the Republican Scientific Society of Dentists of the Ukrainian SSR, its further reorganization into the Ukrainian Dental Association, the activities of the association during the 65-years period. The role of the professional association in the development of the Ukrainian Scientific Dental School, the interaction of Ukrainian dentists with the world dental community and medical scientific associations is reflected.

Key words: Republican Scientific Society of Dentists of the Ukrainian SSR, Ukrainian Dental Association, professional associations of dentists, history of dentistry.

Адреса для листування:

Мазур Ірина Петрівна,
Національний університет охорони здоров'я
України імені П.Л. Шупика
04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 9
Тел: (044) 486-00-22
E-mail: irina.p.mazur@gmail.com

Отримано 23.09.2021